

PASÍVNA VECNÁ LEGITIMÁCIA ŠTÁTU V KONANÍ PRED VŠEOBECNÝM SÚDOM

Z ústavnoprávneho hľadiska je neprípustné, aby sa štát vyhýbal posúdeniu svojej zmluvnej (či deliktuálnej) zodpovednosti tým, že „prezlečie kabát“ a v súdnom konaní sa bude chvíľu tváriť ako ministerstvo a chvíľu zase ako štát konajúci prostredníctvom ministerstva (pričom stále ide v podstate o tú istú entitu), a to za súčinnosti všeobecných súdov, ktoré tomuto konaniu poskytnú ochranu tým, že si nájdu zdanlivo sofistikovaný spôsob, ako podstatu sporu vecne neprerokovať.

(Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 418/2024 z 2. októbra 2024)

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **F. Š.**, zastúpeného Advokátska kancelária VERIONS, s. r. o., Radvanská 21, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-22C/343/2004 (predtým Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 22C/343/2004) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-22C/343/2004 (predtým Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 22C/343/2004) **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B1-22C/343/2004 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **5 000 eur**, ktoré mu **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **713,96 eur** a zaplatiť ich právnemu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :**I.****Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci**

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 28. júna 2024 domáhal vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Bratislava IV (ďalej aj „mestský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. B1-22C/343/2004, postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 5Co/320/2017, 5Co/321/2017, 5Co/322/2017 a sp. zn. 5Co/109/2023, 5Co/110/2023, 5Co/111/2023 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1Cdo/188/2020. Navrhol, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov a priznal sťažovateľovi finančné zadost'učinenie 20 000 eur od mestského súdu, 2 500 eur od krajského súdu a 2 500 eur od najvyššieho súdu, ako aj náhradu trov konania, ktorú mu budú povinné všeobecné súdy nahradiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

2. Uznesením č. k. I. ÚS 418/2024-13 z 24. júla 2024 ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti týkajúcej sa námietky porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B1-22C/343/2004 na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti ústavný súd so zreteľom na svoj nález č. k. I. ÚS 215/2023-66 z 18. júla 2023 (bod 4), ako aj aktuálny stav konania ju odmietol s tým, že hoci sťažovateľ v ústavnej sťažnosti krajskému súdu vytkol, že prvým výrokom uznesenia č. k. 5Co/109/2023-1256, 5Co/110/2023, 5Co/111/2023 z 31. januára 2024 zrušil rozsudok Okresného súdu Bratislava I (ďalej aj „okresný súd“) č. k. 22C/343/2004-1056 zo 14. marca 2017 podľa § 389 ods. 1 písm. b) a c) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a vec vrátil na ďalšie konanie mestskému súdu bez toho, aby v odôvodnení rozhodnutia uviedol svoj právny názor, ktorým sa má mestský súd pri ďalšom konaní a rozhodovaní spravovať, jeho ústavného prieskumu sa nedomáhal, a teda zmaril možnosť, aby túto námietku ústavný súd vecne posúdil.

3. Od 1. júna 2023 nastali viaceré zmeny v organizácii všeobecných súdov, ich príslušnosti a obvodov (tzv. nová súdna mapa). Podľa § 18n ods. 2 písm. d) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov prechádza od 1. júna 2023 výkon súdnictva v ostatných veciach z Okresného súdu Bratislava I, Okresného súdu Bratislava II, Okresného súdu Bratislava III a Okresného súdu Bratislava V na Mestský súd Bratislava IV; kde je vec sťažovateľa (bod 2) v súčasnosti vedená pod sp. zn. B1-22C/343/2004.

4. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh, ostatného spisového materiálu, ako aj vlastnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou doručenou (bývalému) Okresnému súdu Bratislava I 24. septembra 2004 domáhal od Slovenskej republiky, zastúpenej Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „pôvodne žalovaná“), zaplata sumy 692 311 Sk (10 346,28 eur) s príslušenstvom z titulu odškodnenia choroby z povolania, pričom uplatňovaná suma predstavovala náhradu za bolesť a náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, ktoré boli vyčíslené znaleckými posudkami. Pôvodne žalovaná nároky sťažovateľa ako také nespochybňovala, považovala ich však za neprimerane vysoké, v súvislosti s čím navrhla vykonať znalecké dokazovanie, ako aj to, aby do konania na strane žalovanej vstúpila Sociálna poisťovňa. V priebehu konania sťažovateľ podal viacero návrhov na zmenu petitu týkajúcich sa výšky náhrady škody, ako aj okruhu pasívne legitimovaných subjektov. Okresný súd uznesením č. k. 22C/343/2004-150 z 2. októbra 2008 pripustil, aby

pôvodne žalovaná vystúpila z konania a na jej miesto vstúpilo Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“). Okresný súd uznesením č. k. 22C/343/2004-429 z 8. februára 2013 pripustil, aby na strane žalovanej ako žalovaná 2 vstúpila do konania Sociálna poisťovňa a ako žalovaný 3 Ministerstvo obrany Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo obrany“); uznesením č. k. 22C/343/2004-502 z 5. decembra 2013 konanie proti žalovanej 2 a žalovanému 3 zastavil a uznesením č. k. 22C/343/2004-878 zo 4. októbra 2016 pripustil, aby do konania ako žalovaný v 2. rade opätovne vstúpilo ministerstvo obrany. Listom doručeným okresnému súdu 23. januára 2017 Sociálna poisťovňa oznámila vstup do konania ako intervenientka na strane žalovaného v 2. rade z dôvodu, že ak ministerstvo obrany bude zviazané k plneniu, bude Sociálna poisťovňa subjektom povinným vyplatiť plnenie sťažovateľovi.

5. Ústavná sťažnosť súvisí s ústavnou sťažnosťou sťažovateľa, o ktorej ústavný súd nálezom č. k. I. ÚS 215/2023-66 z 18. júla 2023 vyslovil, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 Co 320/2017, 5 Co 321/2017, 5 Co 322/2017 z 28. novembra 2019 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 188/2020 z 24. augusta 2022 boli porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v nadväznosti na čo rozsudok krajského súdu sp. zn. 5 Co 320/2017, 5 Co 321/2017, 5 Co 322/2017 z 28. novembra 2019 a uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 188/2020 z 24. augusta 2022 zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, keďže otázka pasívnej legitimácie nebola vyriešená ústavne súladným spôsobom ani po 19 rokoch od začatia napadnutého konania. Ústavný súd, vychádzajúc z tvrdenia sťažovateľa, že excesívna dĺžka napadnutého konania negatívne zasahuje do jeho osobnostnej sféry, čo bližšie odôvodnil v replike a preukázal rozhodnutím Sociálnej poisťovne č. 800 418 8148 0 z 1. decembra 2022, zároveň rozhodol o priznaní finančného zadosťučinenia 5 000 eur, ktoré boli povinné sťažovateľovi zaplatiť oba súdy v sume každý po 2 500 eur, a uložil krajskému súdu a najvyššiemu súdu povinnosť zaplatiť sťažovateľovi trovy konania na účet jeho právneho zástupcu, a to každý zo súdov po 379,27 eur, všetko do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Krajský súd následne v uznesení č. k. 5Co/109/2023-1256, 5Co/110/2023, 5Co/111/2023 z 31. januára 2024 prvým výrokom zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 22C/343/2004-1056 zo 14. marca 2017 podľa § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP a vec vrátil na ďalšie konanie mestskému súdu a druhým výrokom potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP uznesenie okresného súdu č. k. 22C/343/2004-262 z 10. novembra 2010 a uznesenie okresného súdu č. k. 22C/343/2004-502 z 5. decembra 2013 v časti výroku, ktorým bol sťažovateľ zviazaný nahradiť Sociálnej poisťovni trovy konania v sume 1 826,57 eur. Rozhodnutie okresného súdu z 5. decembra 2013 o povinnosti sťažovateľa nahradiť Sociálnej poisťovni trovy konania považoval za vecne správne, keďže sťažovateľ späťvzatím žaloby vo vzťahu k nej zavinil zastavenie konania. Aplikáciu § 257 CSP (resp. § 150 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016) nepovažoval za opodstatnenú, keďže dôvody označené sťažovateľom v podanom odvolaní neboli takými dôvodmi hodnými osobitného zreteľa, pre ktoré by Sociálnej poisťovni nemala byť náhrada trov konania priznaná.

7. Druhý výrok uznesenia krajského súdu (bod 5 odôvodnenia uznesenia) sťažovateľ napadol ústavnou sťažnosťou, ktorú ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 264/2024-14 z 28. mája 2024 odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti tvrdí, že konanie o odškodnenie choroby z povolania (body 3 a 4) nie je právoplatne skončené ani po takmer 20 rokoch od jeho začatia (24. septembra 2004), ale je poznačené neefektívnou a nesústredenou činnosťou mestského súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu, ktorá sa naposledy prejavila vydaním zrušujúceho uznesenia krajského súdu č. k. 5Co/109/2023-1256, 5Co/110/2023, 5Co/111/2023 z 31. januára 2024 a vrátením veci na ďalšie konanie mestskému súdu (bod 5), následkom čoho u sťažovateľa pretrváva právna neistota, ktorá zakladá porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

9. V reakcii na výzvu ústavného súdu sa k ústavnej sťažnosti listom sp. zn. 1SprV/634/2024 z 3. septembra 2024 vyjadril podpredseda mestského súdu, ktorý potvrdil, že napadnuté konanie (body 2 a 3) nie je právoplatne skončené. S poukazom na to, že vo veci bolo dosiaľ vydaných päť rozhodnutí (okresného súdu, krajského súdu, najvyššieho súdu, ústavného súdu a ešte raz krajského súdu), vyslovil názor, že nemožno konštatovať nečinnosť ani neefektívnu činnosť mestského súdu, resp. jeho právneho predchodcu – okresného súdu, ktorý po vydaní rozsudku č. k. 22C/343/2004-1056 zo 14. marca 2017 nemohol ovplyvniť celkovú dĺžku konania. Nespochybnil, že rozhodovanie o odškodnenie choroby z povolania je bežnou agendou všeobecných súdov, avšak podľa jeho názoru skutková a právna náročnosť v danom prípade bezpochyby súvisí s posúdením pasívnej vecnej legitímácie, ako aj premlčania nároku sťažovateľa. Uviedol, že aj sťažovateľ v ústavnej sťažnosti pripustil, že jeho správanie mohlo mať – najmä v počiatočnej fáze napadnutého konania – vplyv na jeho dĺžku, keďže podal viacero návrhov na zmenu petitu týkajúcich sa výšky náhrady škody, ako aj okruhu pasívne legitimovaných subjektov.

10. V súčasnosti je stav napadnutého konania taký, že 15. februára 2024 zákonný sudca vydal pokyn na doručenie uznesenia krajského súdu č. k. 5Co/109/2023-1256, 5Co/110/2023, 5Co/111/2023 z 31. januára 2024 sporovým stranám a 15. augusta 2024 vyzval žalovaných, aby sa vyjadrili k vyjadreniu sťažovateľa zo 7. mája 2024 (v ktorom okrem iného uviedol, že argumentáciu k pasívnej vecnej legitímácii predložil už v podaní z 18. novembra 2013).

11. Na základe uvedených skutočností považuje ústavnú sťažnosť za nedôvodnú.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

12. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe ústavnej sťažnosti, vyjadrenia mestského súdu a obsahu spisu mestského súdu sp. zn. B1-22C/343/2004 (ktorý si vyžiadala) dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

13. Predmetom konania pred ústavným súdom je posúdenie, či postupom mestského súdu a jeho právneho predchodcu – okresného súdu v napadnutom konaní (body 3 a 4) trvajúcim takmer 20 rokov (bod 8) došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

14. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

15. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, IV. ÚS 120/2018, I. ÚS 4/2024, IV. ÚS 196/2024) a môžu byť ústavným súdom posudzované spoločne.

16. Predmetom konania je žaloba sťažovateľa o odškodnenie choroby z povolania podaná na okresnom súde 24. septembra 2004. Posúdenie právnej zložitosti veci nie je dané samo osebe predmetom konania ani frekvenciou toho-ktorého typu konania, ale vždy skutkovými a právnymi okolnosťami konkrétnej prejednávanej veci. Ústavný súd v zhode s názorom účastníkov konania konštatuje, že tento typ konania patrí do bežnej agendy všeobecných súdov. Právna zložitosť veci sa v danom prípade prejavila v tom, že bolo potrebné zaobstarat' archívne písomnosti subjektov, ktoré medzičasom zanikli, ako aj vykonať znalecké dokazovanie na účely posúdenia zdravotného stavu sťažovateľa.

17. Aj pri hodnotení kritéria, ako sa správal sťažovateľ v konaní, v ktorom namieta prietahy, sa ústavný súd zhoduje s názorom účastníkov konania, že správanie sťažovateľa mohlo mať – najmä v počiatočnej fáze napadnutého konania – vplyv na jeho dĺžku, keďže podal viacero návrhov na zmenu petitu týkajúcich sa výšky náhrady škody, ako aj okruhu pasívne legitimovaných subjektov. S odkazom na odôvodnenie nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 215/2023-66 z 18. júla 2023 (bod 5) zároveň treba dodať, že takéto správanie sťažovateľa malo svoje opodstatnenie, keďže pôvodne žalovaná, ako aj ministerstvo vnútra, ministerstvo obrany a Sociálna poisťovňa namietli nedostatok svojej pasívnej vecnej legitimácie v spore.

18. V tejto súvislosti ústavný súd opakovane pripomína, že je neprípustné, aby sa štát vyhýbal posúdeniu svojej zmluvnej (či deliktuálnej) zodpovednosti tým, že „prezlečie kabát“ a v súdnom konaní sa bude chvíľu tváriť ako ministerstvo a chvíľu zase ako štát konajúci prostredníctvom ministerstva (pričom stále ide v podstate o tú istú entitu), a to za súčinnosti všeobecných súdov, ktoré tomuto konaniu poskytnú ochranu tým, že si nájdu zdanlivo sofistikovaný spôsob, ako podstatu sporu vecne neprerokovať. Ústavný súd pritom už v minulosti jasne signalizoval, že nebude tolerovať prehnaný formalizmus v situácii, keď

je žalobcom ako žalovaná strana označený len orgán oprávnený v mene štátu konať, avšak z obsahu podania vyplýva, že žaloba v skutočnosti smeruje proti štátu (pozri nález sp. zn. II. ÚS 675/2016). Uvedené platí aj naopak.

19. Vo vzťahu k postupu mestského súdu a jeho právneho predchodcu – okresného súdu v napadnutom konaní (body 2 a 3) ústavný súd konštatuje, že už z celkovej dĺžky konania (v trvaní takmer 20 rokov) bez potreby podrobného skúmania dlhších časových úsekov medzi jednotlivými procesnými úkonmi (bližšie uvedenými v náleze ústavného súdu č. k. I. ÚS 215/2023-66 z 18. júla 2023, bod 4) možno vyvodiť, že vo veci konajúce všeobecné sudy vrátane okresného súdu (ktorý rozsudkom č. k. 22 C 343/2004-1056 zo 14. marca 2017 žalobu sťažovateľa zamietol pre nedostatok pasívnej vecnej legitímácie, keďže podľa jeho názoru nositeľom subjektívnej povinnosti vyplývajúcej z hmotného práva nebolo ministerstvo vnútra ani ministerstvo obrany, ale Slovenská republika, v mene ktorej koná/konalo ministerstvo vnútra ako ústredný orgán štátnej správy pre Policajný zbor a vojská ministerstva vnútra, avšak táto v danom čase už nebola stranou sporu) nerešpektovali zásadu rýchlosti a efektívnosti súdneho konania a spôsobili extrémne prieťahy, čo je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľné. Na uvedenom závere nemôže nič zmeniť ani nová súdna mapa, keďže spor sťažovateľa dosiaľ nie je právoplatne skončený, pričom sa nachádza vo fáze skúmania jednej z podmienok konania – spôsobilosti byť účastníkom konania na strane žalovaného. Mestským súdom deklarovaná snaha postupovať v konaní plynule (bod 10) overená preskúmaním obsahu jeho spisu sp. zn. B1-22C/343/2004 nič nemení na závere ústavného súdu, že celková neprimeraná dĺžka konania výrazne vybočila z rámca požiadavky dosiahnutia konečného rozhodnutia vo veci v primeranej lehote, čím bolo nesporne zasiahnuté do základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

20. V konaní nebolo sporné, že sťažovateľ v dôsledku choroby z povolania stratil najproduktívnejšie roky svojho života, pričom v súčasnosti vo veku 44 rokov je invalidným dôchodcom, ktorého invalidný dôchodok priznaný Sociálnou poisťovňou predstavuje od 1. januára 2023 sumu 175,90 eur mesačne. Niet teda žiadnych pochyb o tom, že sťažovateľ mal/má enormný záujem na rýchlom ukončení svojho sporu.

21. Ústavný súd už viackrát judikoval, že ani právne či skutkovo náročnejší prípad nesmie trvať v právnom štáte dlhú dobu. Časový horizont toho, kedy sa strane konania dostáva konečného rozhodnutia vo veci, je neoddeliteľnou súčasťou meradla celkovej spravodlivosti podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Čím je tento časový horizont dlhší, tým viac sa rozostavajú kontúry spravodlivosti v očiach dotknutých strán v konaní, ako aj vo všeobecnom vnímaní verejnosti a verejnej mienky. Neprimeraná dĺžka konania sa potom priamo odráža v dôvere občana v štát, jeho inštitúcie a právo, čo je základnou podmienkou na fungovanie legitímneho demokratického a právneho štátu (m. m. I. ÚS 688/2014, IV. ÚS 59/2023). Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že vykonanie spravodlivosti s neprimeraným (extrémnym) oneskorením vo svojej podstate ohrozuje základné právo na súdnu ochranu, a tým aj dôveryhodnosť justície (m. m. IV. ÚS 184/2010, IV. ÚS 13/2018).

22. Vzhľadom na skutočnosť, že do času meritórneho prejednávania ústavnej sťažnosti nebolo napadnuté konanie právoplatne skončené, ústavný súd v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi prikázal mestskému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, aby v predmetnej veci konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

V.

Finančné zadost'učinenie

23. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti navrhol, aby mu ústavný súd priznal finančné zadost'učinenie v sume 20 000 eur od mestského súdu z dôvodu, že excesívna dĺžka napadnutého konania negatívne zasahuje do jeho osobnostnej sféry.

24. Ústavný súd pri rozhodovaní o návrhu sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu. Berúc do úvahy charakter predmetu konania, obdobie právnej neistoty sťažovateľa a všetky okolnosti daného prípadu opísané v predchádzajúcich častiach nálezu vrátane výšky žalobou uplatnenej náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia a doby, keď sa sťažovateľ začal o svoj spor intenzívne zaujímať, majú na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadost'učinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný súd považoval priznanie sumy 5 000 eur od mestského súdu za primerané finančné zadost'učinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku tohto nálezu).

25. Vo zvyšnej časti, t. j. nad rámec priznaného finančného zadost'učinenia vo vzťahu k mestskému súdu, ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

26. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti požadoval, aby mu ústavný súd priznal náhradu trov konania, ktorú nevyčísľil.

27. Trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania (§ 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Za trovy konania môžu byť považované iba také výdavky, ktoré sú preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené, ak vznikli v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva (§ 251 CSP v spojení s § 62 zákona o ústavnom súde).

28. Pri rozhodovaní o priznaní náhrady trov konania ústavný súd vychádza z § 1 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), podľa ktorého výpočtovým základom pre účely tejto vyhlášky je priemerná

mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka, ak ods. 4 neustanovuje inak. Táto podľa oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky za I. polrok 2023 predstavovala sumu 1 373 eur.

29. Ústavný súd preto v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky priznal sťažovateľovi náhradu trov konania právneho zastúpenia v celkovej sume 713,96 eur, a to za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci, písomné vyhotovenie ústavnej sťažnosti vykonané v roku 2024) v sume 343,25 eur za jeden úkon a dva režijné paušály v sume 13,73 eur za jeden paušál, ktorú zaviazal zaplatiť mestský súd (bod 4 výroku tohto nálezu). Osvedčenie o registrácii pre daň z pridanej hodnoty právny zástupca sťažovateľa nepredložil, preto mu ústavný súd navýšenie trov konania o 20 % nemohol priznať.